

Posledným titulom DVD edície filmov zo 60. rokov je 322 Dušana Hanáka

Posledným titulom DVD edície Slovenský film 60. rokov, vďaka ktorej sa k divákovi dostáva desať významných filmov slovenskej kinematografie, je celovečerný hraný debut Dušana Hanáka 322, ktorý rozpráva komorný psychologický príbeh o chorobe jednotlivca a spoločnosti. Film si bude možné zakúpiť od piatka 28. novembra 2008 v novinových stánkoch za 99 Sk / 3,29 €.

Dušan Hanák ako jediný z režisérskych generácií debutujúcej na konci 60. rokov (Hanák, Havetta, Jakubisko) prešiel viacročnou skúsenosťou dokumentaristu. Prácu na svojich dokumentárnych projektoch prerušil v rokoch 1967 – 69 pre nakrúcanie svojho hraného debutu 322. Ten nakrútil podľa poviedky Jána Johanidesa s názvom *Potápača priťahujú pramene mora*, ktorá vyšla v zbierke *Súkromie*. Rozpráva v ňom príbeh človeka, ktorý cez hrozbu nevyliciteľnej choroby prehodnocuje svoj život, hodnoty aj ideály. Chápe svoju chorobu ako „trest“ za svoje nehumánne činy v 50. rokoch. V životnej kríze a v pokuse o vlastnú očistu naráža v kontakte s realitou na bariéru ľahostajnosti, nezáujmu, individuálneho aj kolektívneho sebeckta. So svojou chorobou aj životom sa však musí vysporiadať sám. *„Literárna postava kuchára Lauka nemala žiadne politické pozadie. Prišiel som s motívom viny hlavného hrdinu, ktorý sa kedysi angažoval v čistkách a v akcii združstevňovania a zaujal ma rozpor, že táto postava by mohla byť dobrým človekom... Pomáhal mi pri tom aj môj silný osobný pocit relativity hodnôt. Navyše, v tom období sa akosi nehodilo, aby vo filme mladého režiséra bol ústrednou postavou komunista. Moji kolegovia z novej vlny mali rovnako ako ja iné kritérium hodnôt – boli sme zameraní na život autentických ľudí z ulice a stranícki funkcionári k nim nepatrili,*“ spomína na obdobie vzniku filmu Dušan Hanák.

Film sa začal pripravovať ešte v atmosfére liberalizácie 60. rokov, jeho scenár bol do výroby schválený už v roku 1967, no realizoval sa počas okupácie Československa vojskami Varšavskej zmluvy a dokončený bol až v roku 1969, teda v období, keď už nastupovala normalizácia. Podľa slov Dušana Hanáka *„v scenári je množstvo nových postáv a situácií, ktoré sa po jeho schválení zásadne nemenili, ale niektoré motívy som rozvinul vo vzťahu k meniacej sa skutočnosti. Okupácia paradoxne potvrdila oprávnenosť „angažovania“ a rozporov hlavnej postavy filmu. Úvodná scéna, v ktorej Lauka zbijú neznámi mládenci a on sa im za to musí poďakovať, bola vymyslená pred okupáciou. Posun v interpretácii hlavnej postavy zasiahol vtedajšiu moc na citlivom mieste – negatív môjho debutu mal byť spálený. Okupácia napokon spôsobila aj cenzúrne zásahy a dlhoročný zákaz premietania filmu, ktorý sa potom už nikdy nedostal k bežnému divákovi.*“ Film však získal zaslúžené uznanie. V marci 1969 ho v Bratislave na súkromnej projekcii videla riaditeľka Medzinárodného filmového festivalu v Mannheime Fee Vaillant. Jednu filmovú kópiu tajne previezla do zahraničia a aj napriek nesúhlasu Československého Filmexportu uviedla tento film vo festivalovej súťaži. Film získal Veľkú cenu mesta Mannheim spolu s americkým filmom režiséra Haskell Wexlera *Medium Cool*.

Film 322 sa realizoval v exteriéroch a v reáloch v Bratislave, Prahe a Brne. Zahráli si v ňom viacerí neherci, známe postavy z bratislavských ulíc, ale aj poprední českí a slovenskí herci Václav Lohniský, Josef Abrahám, Miroslav Macháček, František Zvarík a poľská herečka Lucyna Winnicka. Pre Hanáka je kombinácia nehercov a hereckých profesionálov príznačná aj pre jeho ďalšiu hranú tvorbu. O práci s nehercami hovorí, že *„v mojich filmoch hrajú sami seba. Veľmi*

často hovoria svoje vlastné vety a myšlienky, pohybujú sa vo svojich prostrediach a situáciách, ktoré sú im blízke. Sú to osobnosti, prinajmenšom rovnocenné komukoľvek pred alebo za kamerou. Mojou úlohou je ponúknuť im spoluprácu, zasadiť ich príbeh alebo charakter do kontextu filmu a nájsť im spoluhráčov, s ktorými by sa cítili dobre, čo sa týka aj členov štábu. Rád kombinujem hercov a nehercov, nie každý „akademický profesionál“ tú konfrontáciu zvládne. Vážim si ľudí, ktorí sa vedia porozprávať aj so zametačom a neuzatvárajú sa do ulity svojej nadradenosti. Neherec nás môže upútať bezprostrednosťou a obnaženou ľudskosťou.“ Komorný príbeh Dušana Hanáka 322, ktorý je umeleckým svedectvom o živote a dobe, bol v roku 1970 stiahnutý z verejnej distribúcie. Napriek tomu ešte aj dnes priťahuje záujem divákov.

informácie sú spracované z časopisu, ktorý je súčasťou vydania DVD

322 (1969)

Réžia, scenár: Dušan Hanák • Námet: Ján Johanides, Dušan Hanák (podľa poviedky J. Johanidesa Potápača priťahujú pramene mora) • Spolupráca na scenári: Ján Johanides • Kamera: Viktor Svoboda • Hudba: Ladislav Gerhardt • Strih: Alfréd Benčíč • Zvuk: Ondrej Polomský • Architekt: Anton Krajčovič • Kostýmy: Zlatica Bollová • Vedúci výroby: Gejza Maráky • Hrajú: Václav Lohniský, Lucyna Winnicka, Josef Abrhám, Miroslav Macháček, František Zvarík, Vladimír Weiser, Emil Horváth st., Viktor Blaho, Jana Švandová, Božena Šérová, Marta Rašlová, Rudolf Thrun, Oľga Chodáková, Július Mazanec, František Török, Michal Kožuch, Anton Trón, Milan Hrabinský, Ferdinand Mazal a ďalší • Minutáž: 92 min. • Distribučná premiéra: 9. 10. 1970

DVD edícia Slovenský film 60. rokov reflektuje obdobie, ktoré patrí v našich dejinách k najvýznamnejším, a tvoria ju základné diela slovenskej kinematografie: *Jánošík I a II* Paľa Bielika, *Pieseň o sivom holubovi* Stanislava Barabáša, *Slnko v sieti* Štefana Uhra, *Boxer a smrť* Petra Solana, *Organ* Štefana Uhra, *Drak sa vracia* Eduarda Grečnera, *Deň náš každodenný* Otakara Krivánka, *Kristove roky* Juraja Jakubiska, *Slávnosť v botanickej záhrade* Ela Havetta a *322* Dušana Hanáka. Okrem filmu všetky DVD nosiče obsahujú aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogalériu. Titulky a menu majú slovenské a anglické. Súčasťou kolekcie je časopis, ktorý je súčasťou DVD. Ten prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k príslušnému filmu či výňatkov z dobovej tlače, vrátane pôvodného plagátu filmu, ilustruje dobu vzniku jednotlivých titulov. Edíciu Slovenský film 60. rokov sprevádzajú aj novinky. Ku každému filmu na DVD je ako predfilm pripojený jeden dobový Týždeň vo filme, unikátom je komentár pre nevidiacich, o ktoré sú doplnené filmy *Jánošík I a II* a *Organ*. Desiatim filmom aktuálnej edície Slovenský film 60. rokov predchádzalo DVD August 1968 – Očami slovenských dokumentaristov, ktoré vyšlo 18. augusta 2008 pri príležitosti pripomenutia si výročia neslávnych spoločensko-politických udalostí v dejinách Československa v roku 1968 s tromi dokumentárnymi snímkami, a to *Čas, ktorý žijeme* (r. Vlado Kubenko, Ladislav Kudelka, Jaroslav Pogran, Otakar Krivánek, Ivan Húšťava), mimoriadne vydanie *Týždňa vo filme* s názvom *Čierne dni* (r. Ladislav Kudelka, Milan Černák, Štefan Kamenický, Ctibor Kováč) a *Tryzna* (r. Vlado Kubenko, Peter Mihálik, Dušan Trančík).

DVD nosiče edície Slovenský film 60. rokov, ktorú pripravil Slovenský filmový ústav (SFÚ) v spolupráci s vydavateľstvom Petit Press a s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR, vychádzajú od piatka 26. septembra do 28. novembra 2008 v týždenných intervaloch a zakúpiť si ich je možné v novinových stánkoch za 99 Sk / 3,29 € a na www.petitshop.sme.sk alebo priamo vo vydavateľstve Petit Press za 89 Sk / 2,95 €. Na www.petitshop.sme.sk si môžete objednať i celú kolekciu za 958,- Sk / 31,80 €.

Viac informácií o DVD edícii Slovenský film 60. rokov a jej jednotlivých tituloch nájdete na www.sfu.sk.

Termíny vydania filmov DVD edície Slovenský film 60. rokov:

Jánošík I, II, r. Paľo Bielik (26. september 2008)
Pieseň o sivom holubovi, r. Stanislav Barabáš (3. október 2008)
Slnko v sieti, r. Štefan Uher (10. október 2008)
Boxer a smrť, r. Peter Solan (17. október 2008)
Organ, r. Štefan Uher (24. október 2008)
Drak sa vracia, r. Eduard Grečner (31. október 2008)
Deň náš každodenný, r. Otakar Krivánek (7. november 2008)
Kristove roky, r. Juraj Jakubisko (14. november 2008)
Slávnosť v botanickej záhrade, r. Elo Havetta (21. november 2008)
322, r. Dušan Hanák (28. november 2008)